

Опис
вибіркового блоку навчальних дисциплін «Конституційні процедури» освітньо-наукової програми «Право» для здобувачів освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 081 «Право» денної форми навчання

Вибірковий блок «Конституційні процедури» освітньо-наукової програми «Право» для здобувачів освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 081 «Право» денної форми навчання складається з навчальних дисциплін:

1. Референдумне право
2. Правове регулювання організації і проведення місцевих виборів
3. Правове регулювання організації і проведення загальнодержавних виборів
4. Конституційне правосуддя
5. Правове регулювання діяльності органів адміністрування виборів та ведення Державного реєстру виборців
6. Конституційно-правове регулювання діяльності засобів масової інформації
7. Правове регулювання вирішення виборчих спорів
8. Політичні партії як суб'єкти виборчого процесу
9. Законодавча процедура в Україні
10. Захист прав і свобод особи в міжнародних судових установах
11. Конституційно-правові проблеми організації державної та муніципальної влади
12. Конституційно-правове регулювання захисту прав дитини

Відповідно до опису освітньо-наукової програми «Право» викладання зазначених навчальних дисциплін забезпечує досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання, що визначені Стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 643 від 20 липня 2022 р. Викладання зазначених навчальних дисциплін зорієнтовано на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань щодо конституційних процедур та розвиток практичних фахових навичок для здійснення конституційної правотворчої та правозастосовної діяльності.

Результатами поглибленого вивчення здобувачами освіти вибіркового блоку навчальних дисциплін мають стати:

- комплексні доктринальні знання про конституційні процедури, в тому числі - в умовах воєнного чи надзвичайного стану;

- вміння оцінювати природу та характер конституційних процедур, і виявляти розуміння меж їх конституційно-правової регламентації;

- вміння співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з конституційними цінностями, принципами та професійними етичними стандартами;

- вміння проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з питань конституційних процедур з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження;

- вміння здійснювати презентацію свого дослідження з питань референдумного права, правового регулювання організації і проведення місцевих виборів, правового регулювання організації і проведення загальнодержавних виборів, конституційного правосуддя, правового регулювання діяльності органів адміністрування виборів та ведення Державного реєстру виборців, конституційно-правового регулювання діяльності засобів масової інформації, правового регулювання вирішення виборчих спорів, політичних партій як суб'єктів виборчого процесу, законодавчої процедури в Україні, захисту прав і свобод особи в міжнародних судових установах, конституційно-правових проблем організації державної та муніципальної влади, конституційно-правового регулювання захисту прав дитини, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки;

- вміння вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) з питань конституційних процедур - усно і письмово;

- вміння обґрунтовано формулювати свою правову позицію з питань референдумного права, правового регулювання організації і проведення місцевих виборів, правового регулювання організації і проведення загальнодержавних виборів, конституційного правосуддя, правового регулювання діяльності органів адміністрування виборів та ведення Державного реєстру виборців, конституційно-правового регулювання діяльності засобів масової інформації, правового регулювання вирішення виборчих спорів, політичних партій як суб'єктів виборчого процесу, законодавчої процедури в Україні, захисту прав і свобод особи в міжнародних судових установах, конституційно-правових проблем організації державної та муніципальної влади, конституційно-правового регулювання захисту прав дитини, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи;

- вміння дискутувати зі складних проблем конституційних процедур, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання;

- вміння оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень, при здійсненні конституційної правотворчої та правозастосовної діяльності;

- уміння генерувати нові ідеї щодо конституційних процедур та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг;

- уміння аналізувати взаємовплив конституційного і міжнародного права, взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних конституційних доктрин, цінностей та принципів функціонування права;

- уміння використовувати передові знання і методики у процесі конституційної правотворчої і правозастосовної діяльності;

- уміння проводити порівняльно-правовий аналіз з питань референдумного права, правового регулювання організації і проведення місцевих виборів, правового регулювання організації і проведення загальнодержавних виборів, конституційного правосуддя, правового регулювання діяльності органів адміністрування виборів та ведення реєстру виборців, конституційно-правового регулювання діяльності засобів масової інформації, правового регулювання вирішення виборчих спорів, політичних партій як суб'єктів виборчого процесу, законодавчої процедури, захисту прав і свобод особи в міжнародних судових установах, конституційно-правових проблем організації державної та муніципальної влади, конституційно-правового регулювання захисту прав дитини в різних державах, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу;

- уміння аналізувати та оцінювати практику застосування окремих конституційних процедур;

- уміння обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях конституційної правозастосовної діяльності.

Досягнення здобувачами освіти цих та інших результатів навчання забезпечує дотримання ними у майбутній фаховій діяльності стандартів правничої професії, міжнародних стандартів прав людини та принципу верховенства права.

Отримані знання та навички формують у здобувачів освіти *компетентності, що відповідають сучасним потребам ринку праці, суспільства і держави, а саме:*

- практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів, що здійснюють конституційну правотворчу та правозастосовну діяльність;

- брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, рішень Конституційного Суду України, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на політичні та інші найважливіші суспільні відносини України, зміст яких полягає в утвердженні та гарантуванні конституційних прав і свобод, реалізації публічної влади в Українським народом, Українською державою та територіальними громадами, а також забезпеченні взаємодії громадянського суспільства з державою на паритетних засадах;

- інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі конституційної правотворчої та правозастосовної діяльності;

- визначати актуальну практичну чи наукову проблему з питань референдумного права, правового регулювання організації і проведення місцевих виборів, правового регулювання організації і проведення загальнодержавних виборів, конституційного правосуддя, правового регулювання діяльності органів адміністрування виборів та ведення Державного реєстру виборців, конституційно-правового регулювання діяльності засобів масової інформації, правового регулювання вирішення виборчих спорів, політичних партій як суб'єктів виборчого процесу, законодавчої процедури в Україні, захисту прав і свобод особи в міжнародних судових установах, конституційно-правових проблем організації державної та муніципальної влади, конституційно-правового регулювання захисту прав дитини, планувати і виконувати конституційно-правові дослідження на їх вирішення, обирати релевантні методологію та джерела;

- брати продуктивну участь у виконанні теоретичних та прикладних досліджень з питань конституційних процедур;

- розробляти і викладати спеціальні дисципліни у закладах освіти, застосовувати сучасні освітні технології та методики.

Забезпечення досягнення результатів навчання, визначених за навчальними дисциплінами вибіркового блоку відбувається завдяки:

– студентоцентрованому підходу;

– викладанню навчальних дисциплін вибіркового блоку «Конституційні процедури» кваліфікованими фахівцями, в тому числі у формі авторських курсів;

– оновленню викладачами змісту робочих навчальних програм дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у галузі конституційного права та міжнародного права;

- застосуванню методів навчання і викладання, що базуються на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень з питань референдумного права, правового регулювання організації і проведення місцевих виборів, правового регулювання організації і проведення загальнодержавних виборів, конституційного правосуддя, правового регулювання діяльності органів адміністрування виборів та ведення Державного реєстру виборців, конституційно-правового регулювання діяльності засобів масової інформації, правового регулювання вирішення виборчих спорів, політичних партій як суб'єктів виборчого процесу, законодавчої процедури в Україні, захисту прав і свобод особи в міжнародних судових установах, конституційно-правових проблем організації державної та муніципальної влади, конституційно-правового регулювання захисту прав дитини і використання їх результатів;
- залучення здобувачів освіти до науково-дослідної діяльності з питань конституційних процедур;
- проведенню майстер-класів із запрошенням фахівців-практиків в сфері конституційного права;
- використання в освітньому процесі різних форм проведення занять та інтерактивних методів навчання, новітніх інформаційних технологій;
- індивідуальному консультуванню здобувачів вищої освіти та високого рівня організації їх самостійної роботи;
- отриманню практичного досвіду під час проходження практики.

Дисципліни вибіркового блоку:

Референдумне право

Піднесення ролі і значення референдумів у світі об'єктивно потребує всебічного дослідження референдумного права як окремого інституту галузі конституційного права. Запровадження в Україні віддаленого електронного голосування передбачає реалізацію зусиль в нормативно-правовому напрямку з обов'язковим дотриманням принципів та стандартів європейської виборчої спадщини. За результатами вивчення даної навчальної дисципліни здобувач освіти зможе взяти участь у модернізації законодавчого регулювання з питань організації та проведення всеукраїнського та місцевих референдумів та імплементації електронного голосування в існуюче законодавство.

Правове регулювання організації і проведення місцевих виборів

Всебічне дослідження організації і проведення місцевих виборів сприятиме узагальненню здобувачами освіти європейських виборчих

стандартів реалізації активного та пасивного виборчого права та проблемних аспектів їх дотримання в Україні. Вивчення даної навчальної дисципліни відкриває можливості взяти участь в удосконаленні конституційно-правового регулювання місцевих виборів, зокрема щодо питання проведення виборів в особливих правових режимах (воєнного стану, правового режиму тимчасово окупованих територій, пандемії), окремих категорій людей, інших аспектів у відповідності до євроінтеграційного курсу України.

Правове регулювання організації і проведення загальнодержавних виборів

Комплексний аналіз особливостей міжнародної та вітчизняної виборчої практики з організації та проведення загальнодержавних виборів сприятиме підготовці висококваліфікованого та відповідального фахівця, здатного розв'язувати теоретичні і прикладні проблеми виборчого процесу у світлі європейської виборчої спадщини та контексті удосконалення профільного конституційно-правового регулювання. Питання організації підготовки і проведення загальнодержавних виборів гостро постає одразу після припинення чи скасування воєнного стану в Україні. Отримані під час вивчення даної навчальної дисципліни знання здобувач освіти зможе спрямувати на перегляд виборчого законодавства України та внесення до нього відповідних системних змін задля забезпечення сприяння реалізації виборчих прав громадян і належного адміністрування виборчих процесів у повоєнний період.

Конституційне правосуддя

Вивчення навчальної дисципліни закладає компетентності щодо аналізу практики органів конституційної юстиції та її використання при правотворенні та правозастосуванні. Після опанування курсу здобувач освіти зможе брати продуктивну участь у розробці проектів рішень Конституційного Суду України, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини, використовуючи практичні навички критичного осмислення змісту конституції та поточного законодавства. Підготовлений фахівець зможе здійснювати представницькі функції суб'єкта права на конституційну скаргу -

складати, подавати на розгляд конституційну скаргу, бути учасником конституційного провадження, захищаючи права людини і основоположні свободи та утверджуючи в Україні принцип верховенства права.

Правове регулювання діяльності органів адміністрування виборів та ведення Державного реєстру виборців

Отримані знання з дисципліни дозволять здійснювати професійну діяльність в органах, що забезпечують підготовку та проведення виборів, сприяти забезпеченню ефективності їхньої діяльності та неупередженого ставлення до всіх учасників виборчого процесу. Високий рівень професіоналізму членів виборчих комісій здатен забезпечити незалежність органів адміністрування виборчого процесу від адміністративного або політичного втручання. Необхідними для України в повоєнний час будуть знання та розуміння предметної галузі, здатність діяти з урахуванням соціальної відповідальності та громадянських зобов'язань, зокрема для забезпечення належної організації голосування - з метою актуалізації бази даних Державного реєстру виборців та створення умов для складання та уточнення списків виборців, враховуючи велику кількість внутрішньо переміщених осіб та громадян, які на період дії воєнного стану виїхали за кордон.

Конституційно-правове регулювання діяльності засобів масової інформації

Формування необхідної у професійній діяльності юриста системи знань з питань конституційно-правового регулювання діяльності засобів масової інформації сприятиме утвердженню правової, демократичної держави, важливе місце в якій посідає право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів та переконань, право вільно збирати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб. Здатність застосовувати знання та розуміння джерел міжнародного інформаційного права й чинного інформаційного законодавства України, усвідомлення на цій основі правового статусу та законодавчих гарантій забезпечення діяльності мас-медіа, засвоєння функціонування інформаційної системи в цілому й діяльності мас-медіа зокрема забезпечить осмислене розуміння здобувачами освіти практичних проблем діяльності засобів масової інформації, особливо в умовах воєнного стану, коли трансформуються уявлення щодо поширення інформації, застосовування відбувається зважено і помірковано, адже надмірна відкритість окремих видів і форм інформації становить небезпеку як для України в цілому, так і для окремих громадян.

Правове регулювання вирішення виборчих спорів

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни, дозволять здобувачу освіти бути висококваліфікованим фахівцем зі створення дієвого механізму проведення виборчого процесу, що сприятиме зменшенню виборчих конфліктів, та у сфері судової практики, в разі виникнення виборчих спорів, з метою ефективного захисту виборчих прав громадян України. Підготовка відповідального та творчого фахівця, здатного розв'язати комплексні юридичні проблеми, забезпечить прийняття справедливого, чіткого рішення, що відповідає національному законодавству, міжнародним стандартам та необхідне для захисту прав людини і її основоположних свобод та утвердження в Україні верховенства права.

Політичні партії як суб'єкти виборчого процесу

Важливу роль у функціонуванні політичної та правової системи ЄС відіграють політичні партії, які є суб'єктом виборчого процесу. Фундаментальні трансформації в українському суспільстві, зміна цінностей та орієнтирів державно-правового й соціального розвитку України, формування нового типу політичної культури і нових видів політичних відносин впливають на підготовку нової генерації юристів, які забезпечать юридичне супроводження політичної партії під час виборів, починаючи від реєстрації політичної партії до оперативного реагування на запити в день голосування і оскарження порушень під час виборів, а також супроводжування політичної партії в повсякденній діяльності.

Законодавча процедура в Україні

Вдосконалення законодавчої діяльності в Україні вимагає підняття на якісно новий рівень її наукового, нормативно-правового та організаційного забезпечення, що неодмінно передбачає й підвищення правової культури, професійної підготовки учасників законотворчого процесу та використання порівняльних досліджень і зарубіжного досвіду в законотворчому процесі. Здатність здобувача освіти до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел дозволяє підготувати експертизу законопроекта – науково-практичний, системний, всебічний, узагальнений аналіз, що здійснюється на основі цілісності інформації щодо досліджуваного об'єкта. Отримані теоретичні знання та практичні навички з законодавчої техніки сприятиме уникненню юридико-технічних вад законопроектів та розв'язанню проблеми низької якості законопроектів.

Захист прав і свобод особи в міжнародних судових установах

Здатність здобувача освіти оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України, вміння вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) дозволяють захистити права і свободи особи в міжнародних судових установах, що здійснюється на основі загальновизнаних міжнародних стандартів, відтворених у міжнародних договорах і документах правозахисного характеру, а також у рішеннях міжнародних судів, юрисдикція яких передбачає розгляд справ щодо захисту і поновлення порушених основоположних прав і свобод людини. З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну напрацьовуються юридичні відповіді на питання, які інструменти, способи і засоби захисту людських прав може надати сучасна правова система в умовах війни. Саме від висококваліфікованих юристів залежить досвід пристосування правової реальності до викликів агресії.

Конституційно-правові проблеми організації державної та муніципальної влади

Важливість дослідження здобувачем освіти теоретичних та практичних питань публічної влади зумовлена нерозв'язаністю багатьох теоретико-правових, конституційно-правових, прикладних проблем інституціоналізації та функціонування державної та муніципальної влади. Успішна євроатлантична інтеграція України потребує ґрунтовного аналізу організації і діяльності державного апарату, встановлення недоліків у функціонування органів державної влади, продовження процесу децентралізації влади та визнання місцевого самоврядування як особливого виду публічної влади. В процесі вивчення дисципліни здобувачі не тільки з позицій конституціоналізму і муніципального права, а застосовуючи комплексний, міждисциплінарний підхід в оцінці проблем публічної влади, заповнять існуючі прогалини в згаданій сфері.

Конституційно-правове регулювання захисту прав дитини

Відповідальне ставлення до майбутнього держави обґрунтовує підвищену увагу до всіх питань, пов'язаних з правовим статусом дитини. Вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на міжнародно-правових актах універсального та регіонального характеру, а також на актах національного законодавства України про захист прав дітей, і представляє собою дослідженням конституційно-правового статусу дитини, теоретичних підходів до цього статусу, його нормативної регламентації в Україні з урахуванням ювенально-правових стандартів та виявлення практичних проблем. Повномасштабна війна в Україні призвела до руйнівних наслідків

для дітей в розмірах, яких не було з часів Другої світової війни. Завданням майбутніх юристів буде опіка захистом прав дітей на практиці та зміна становища дітей-біженців у міжнародному і національному дискурсі про їх права.